

achterlijf rhytmisch uitgeschoven en weer ingetrokken worden, zoodat de uitwendige geslachtsdeelen telkens geëxponeerd zijn. Vermoed mag worden, dat door, of ten minste gedurende deze actie, de vluchtige stoffen aan de lucht worden afgegeven, welke de mannetjes van verre doen toesnellen.

Aan een uit de pop verkregen wijfje van *Sphinx ligustri* kon ik nu onlangs het volgende opmerken. Niet minder dan 5 etmalen bleef het dier op dezelfde plaats zitten; elken avond, reeds voor het invallen van de duisternis (dit in overeenstemming met het tijdige vliegen der mannetjes), begonnen de achterlijfsbewegingen, terwijl ook uit de verdere houding bleek, dat het dier ontwaakt was. Na eenige uren hielden de bewegingen op, de ruststand werd weder aangenomen en bleef bewaard tot den volgenden avond. Eerst den zesden avond, waarop ik het voorwerp met kunstlicht photographeerde, juist terwijl het achterlijf zijn uiterste uitzetting bereikt had, maakte het dier, misschien wel ten gevolge der verontrusting bij het photographieeren, gebruik van zijne vleugels en vloog snorrend door zijn verblijf. Dat dit nu op geen der voorafgegane avonden het geval was geweest, sterkte mij in mijne, op vele andere gevallen gegronde overtuiging, dat vrouwelijke Heterocera het vliegvermogen inzonderheid gebruiken, om, na de paring, de eieren te brengen ter plaatse waar dit behoort en dat zij niet zelden nabij de plaats, waar zij de pop verlieten, een mannetje blijven afwachten. Bij de mannetjes komen de vleugels, zooals genoeg bekend is, gewoonlijk reeds zeer spoedig na het volgroeid zijn in gebruik, daar zij hier in hoofdzaak dienen, om het wijfje te bereiken.

Zoodra ik over een voldoende aantal photographieën van verschillende soorten in de bewuste houding beschik, hoop ik aan dit onderwerp een opstel in het Tijdschrift voor Entomologie te wijden

J. TH. OUDEMANS.

Over eene aangestoken rups van ***Stilpnotia (Leucoma)***
***salicis* L.**

In juni vond ik eene nog geen centimeter lange, dus zeer jonge rups van den bovengenoemden »Satijnvlinder.» Weldra

maakte dit diertje in de doos, waarin het was opgesloten, een ijl, koepelvormig spinsel over zich heen, dat geheel den indruk maakte van een spinsel eener rups, die de verpopping tegemoet gaat. Daarbinnen bleef het rupsje stil zitten. Kort daarop bleek nu, dat het geïnfecteerd was; een sluipwesplarfe kroop er uit te voorschijn en spon zijn cocon tegen de rups aan; uit dien cocon ontwikkelde zich na een paar weken de imago der wesp, die toen het spinsel der rups nog te doorboren had, om vrij te komen. Dat eene zeer jonge, door een parasiet aangelaste rups zich aldus gedraagt en wel juist voordat eerstgenoemde haar lichaam verlaat, was mij nog nimmer voorgekomen.

J TH. OUDEMANS.

Ontdekking van de seksueele generatie bij
Cynips Kollari Htg.

Tot voor korten tijd geleden werd algemeen aangenomen, dat *Cynips Kollari* Htg. eene der Galwespen is, die zich uitsluitend parthenogenetisch voortplanten, ja werd deze soort veelal, ook om hare algemeene bekendheid, als voorbeeld van eene dergelijke voortplantingswijze aangevoerd. Er zou dus hier geene afwisseling heerschen tusschen eene agame en eene seksueele generatie, tusschen generaties dus van enkel wijfjes en van mannetjes en wijfjes, zooals dit het geval is bij de meeste eikbewonende Galwespen. Prof. Beijerinck heeft thans echter ontdekt, dat bij *Cynips Kollari* wel degelijk een seksueele vorm behoort, dat deze echter niet op den gewonen, doch op den Turkschen eik, *Quercus Cerris* L, leeft en de reeds bekende *Andricus circulans* Mayr is. De levenscyclus is dus deze, dat uit de welbekende, kogelronde eikentakgallen de vrouwelijke wespen voortkomen, bekend als *Cynips Kollari*; deze dieren vliegen naar voorwerpen van den Turkschen eik en zetten hier hare eieren af. Uit de gallen, die zich dan ontwikkelen, komen manlijke en vrouwelijke dieren, waarvan de wijfjes, na gepaard te hebben, den gewonen eik weder opzoeken en daarop eieren leggen, waaromheen zich dan weder de gallen ontwikkelen, waarvan wij zijn uitgegaan. De bedoelde onder-